

НАУКОВО-ФАНТАСТИЧНІ РОМАНИ К. ІШГУРО І М. КІДРУКА В ПОЗАКЛАСНІЙ РОБОТІ ВЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА (ЗА РОМАНАМИ «НЕ ВІДПУСКАЙ МЕНЕ» ТА «НЕ ОЗИРАЙСЯ І МОВЧИ»)

Позакласна робота – це невід’ємна частина всієї навчально-виховної роботи у школі, що має на меті розвиток різноманітних здібностей учнів. Вона допомагає вчителю ретельніше вивчити вихованців і вдосконалювати їхню підготовку, підвищує загальний культурний рівень школярів, викликає стійкий інтерес до предметів. Позакласна робота відрізняється від класної тим, що вона будується на принципі добровільності.

Л. Базильчук зазначає, що «позакласна робота – це система занять, заходів і організованого навчання учнів, що проводяться в школі і поза нею під управлінням учителів, громадськості, органів учнівського самоврядування» [1, с. 48].

За визначенням Ю. Бондаренка: «Позакласна робота представляє собою сукупність різних видів діяльності, що позитивно впливає на розвиток учнів і є складовою навчально-виховної роботи вчителя, що здійснюється у взаємозв’язку з роботою на уроці» [2, с. 100].

Позакласна робота має свої цілі та завдання, свій зміст, види та форми проведення, свої методи та прийоми. Насамперед, необхідно зазначити, що і урок, і позакласні заходи мають одну й ту саму мету.

Розглянемо завдання, які виконуються в ході позакласної роботи:

розширити, поглибити і доповнити знання, що набуваються здобувачами освіти на уроках, тим самим допомагаючи учням краще засвоїти програмний матеріал;

навчити учнів самостійно підбирати матеріал на потрібну тему тощо;

сформувати комунікативну компетенцію учнів;

систематично знайомити дітей з широким колом доступної для самостійного читання літератури та її видами;

формувати у них вміння орієнтуватися серед книг;

вчити передбачати зразковий зміст книги ще до читання;

формувати вміння розрізняти книги за суттєвими ознаками (тематиці, автору, призначенню тощо);

вчити вибирати потрібну книгу, користуючись бібліотечно-бібліографічними засобами;

виховувати прагнення читати книги, замислюючись і розмірковуючи над прочитаним тощо [1, с. 56].

Всі ці завдання вчитель вирішує з учнями під час уроків позакласного читання й у позаурочний час. Основний зміст позакласного читання становить індивідуальна навчальна діяльність учнів спочатку з окремими книжками, відібраними вчителем, потім – у колі читання, обмеженому обсягом книжок, і нарешті – у доступному колі книг без обмеження. У цій діяльності в учнів формується читацька самостійність.

Під час позакласної роботи можна виконувати такі форми роботи, як: творчі роботи, навчальні доповіді, підтвердження належності книги до певного письменника, узагальнюючі висновки наприкінці заняття [7, с. 240].

Зважаючи на ціль та завдання позакласної роботи, назовемо визначальні принципи, відповідно до яких проводиться позакласна робота:

- принцип цільової установки;
- принцип зв'язку позакласної роботи з життям;
- принцип єдності та цілісності навчально-виховного процесу;
- принцип виховання в колективі та через колектив;
- принцип врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів;
- принцип поваги до особистості [6, с. 98].

Величезне значення в залученні школярів до читання художніх творів, у формуванні їх читацьких компетенцій – має методично грамотно організована позакласна робота [5]. На уроках позакласного читання через знайомство з кращими творами української та зарубіжної літератури необхідно донести до учнів суть подій, що відбуваються у світі. А обговорення цих творів сприяє вихованню у здобувачів освіти навичок аналізу сюжету, вчинків персонажів, формуванню почуттів кохання, співчуття, активної життєвої позиції.

Необхідно шукати шляхи для виховання в учнів потреби читання та вміння відчувати глибину прочитаного. Позакласне читання повинно задовольняти потреби учнів, відповідати на питання, що їх цікавлять, одночасно воно дає можливість ліквідувати прогалини в знаннях, закріпити вміння аналізувати художні твори.

У пошуку цікавих оповідань для позакласного читання, вчителів-словесників варто звернути увагу на сучасні науково-фантастичні романи М. Кідрука та К. Ішігуро. Для учнів науково-фантастичні твори цінні тим, що вони сприяють розвитку творчої уяви, тримають в тонусі пам'ять, розвивають креативне мислення.

Позакласне читання відіграє велику роль у формуванні культури читання в школярів, розширюючи їх кругозір і розвиваючи уяву. Правильний вибір творів для позакласного читання може значно вплинути на внутрішній світ учнів, їхній спосіб сприйняття реальності та прагнення до пізнання.

Роман М. Кідрука «Не озирайся і мовчи» наробив багато галасу в українській літературі – це книга, яка не залишить байдужим жодного любителя трилерів. Український письменник знову продемонстрував свій талант у створенні напружених та захоплюючих історій, які тримають читача у напрузі до останньої сторінки.

Цей роман поєднує у собі елементи містики, психології та драматизму, створюючи унікальну атмосферу, яка занурює у світ таємничих подій та глибоких переживань. Головний герой книги, молодий хлопець на ім'я Макс, стикається з незрозумілими та страшними подіями після смерті своєї сестри. Намагаючись розгадати причину її загибелі, він виявляється втягнутим у ланцюг містичних та небезпечних подій.

Кожен новий доказ і кожне нове відкриття лише додають загадок, змушуючи читача разом із героєм шукати відповіді та розплутувати складний клубок таємниць. Однією з сильних сторін роману є глибоке психологічне опрацювання персонажів.

М. Кідрук вміло розкриває внутрішні переживання своїх героїв, роблячи їх живими та справжніми. Читачі можуть легко співпереживати Максиму та іншим персонажам, відчуваючи їхні страхи, сумніви та надії. Ця емоційна глибина додає

книзі реалістичності і робить її ще більш цікавою. Крім того, М. Кідрук майстерно створює атмосферу напруженості та тривоги.

Містичні елементи та несподівані повороти сюжету триматимуть учнів у постійній напрузі, не дозволяючи відірватися від книги. Автор уміло балансує між реальністю та фантазією, створюючи світ, у якому кожен крок може призвести до несподіваних наслідків. Це робить роман по-справжньому захоплюючим та непередбачуваним.

Вибираючи літературу для позакласного читання слід враховувати безліч аспектів, від жанру до складності тексту. Деякі книги здатні торкнутися важливих тем, таких як дружба, відданість, (мужність) і самовизначення, в той час як інші можуть надати можливість для глибоких роздумів про життя та суспільство. Роман М. Кідрука «Не озирайся і мовчи» порушує важливі теми, такі як сімейні стосунки, втрата, страх та подолання себе. Ця книга не тільки розважить, а й змусить задуматися про багато аспектів життя.

Роман «Не озирайся і мовчи» М. Кідрука стане чудовим вибором для захоплюючого та насиченого позакласного читання. Цей роман пропонує не лише захоплюючий сюжет, а й глибокі емоційні переживання, які залишать слід у серці кожного читача [4].

Чудовим вибором для позакласного читання також може стати науково-фантастичний роман К. Ішігуро «Не відпускай мене». Роман є спогадами Х. Кеті, молодої жінки близько 30 років, про її дитинство в незвичайній школі-інтернаті та подальшому дорослому житті. Дія відбувається в Великій Британії кінця XX століття, в якій люди клонуються для створення живих донорів органів для пересадки.

«Не відпускай мене» К. Ішігуро – це одночасно несамовитий і глибоко прекрасний роман, який ще довго залишається з читачем після прочитання останньої сторінки. Це не просто науково-фантастична антиутопія, це пронизливе дослідження людяності, кохання, дружби та прийняття своєї долі.

Автор створює напрочуд реалістичний і переконливий світ, у якому клони вирощуються для донорства органів. Але головне в сюжеті не шокуючі факти, а те, як автор занурює у внутрішній світ героїв: Кеті, Рут і Томмі. Читач бачить світ їхніми очима, через призму їхньої наївності, надії та страхів [3].

Автор із майстерністю створює напругу та недомовленість. Він не поспішає розкривати всі карти, дозволяючи читачеві поступово усвідомлювати трагічну правду життя героїв. Це додає історії глибини і змушує задуматися про цінність життя, про те, що означає бути людиною, і про те, наскільки ми готові чіплятися за кохання та дружбу у найскладніших обставинах [3].

Мова К. Ішігуро відрізняється елегантністю та стриманістю. Він уникає зайвої сентиментальності, але при цьому вміє передати всю гаму почуттів героїв. Його герої говорять простою мовою, але їхні слова пронизані глибоким змістом і змушують задуматися про найважливіші речі в житті.

«Не відпускай мене» – це книга, яка викликає бурю емоцій та залишає глибокий слід у душі. Це книга, яку хочеться перечитувати та обговорювати, щоб ще раз поринути у цей світ, сповнений смутку та краси, і спробувати зрозуміти, що ж насправді означає бути людиною.

Отже, мета позакласного читання – розвиток сталого інтересу вихованців до книг, як джерела знань та соціального досвіду, формування читацької самостійності як властивості особистості. Позакласне читання грає величезну роль у розвитку

здобувачів освіти, їх сприйняття літератури, оскільки вчитель-словесник може на власний розсуд підібрати ті твори художньої літератури, які найефективнішим чином можуть вплинути на розвиток учнів.

ДЖЕРЕЛА

1. Базильчук Л. В. Підготовка майбутніх учителів до організації позакласної роботи в загальноосвітніх школах. Умань: ВПЦ «Візаві», 2014. 287 с.
2. Бондаренко Ю. Загальна модель шкільного навчання української літератури : монографія. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 392 с.
3. Ішігуро К. «Не відпускай мене» : роман. URL: <https://moreknig.org/proza/sovremennaya-proza/266143-he-vdpuskay-mene.html> (дата звернення: 23.03.2025).
4. Кідрук М. «Не озирайся і мовчи» : роман. URL: <https://readukrainianbooks.com/511-ne-ozyrajsya-i-movchy.html#part1> (дата звернення: 23.03.2025).
5. Купрас В. В. Формування життєвої компетентності засобом самостійної читацької діяльності. Інноваційна педагогіка. 2019. Вип. 10 (1). С. 52-57.
6. Пилявець, Л. В. Місце позакласної роботи в шкільному курсі зарубіжної літератури. Житомирський державний університет імені Івана Франка. 2021. С. 98.
7. Шевчук О. Б. Позакласна робота з української літератури як складова професійно-педагогічної діяльності вчителя-словесника. Науковий часопис НПУ імені МП Драгоманова. Серія 16: Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики. 2013. С. 239-243.